02/04/2020

Ο Παπαδιαμάντης και ο Μεγάλος Κανόνας

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

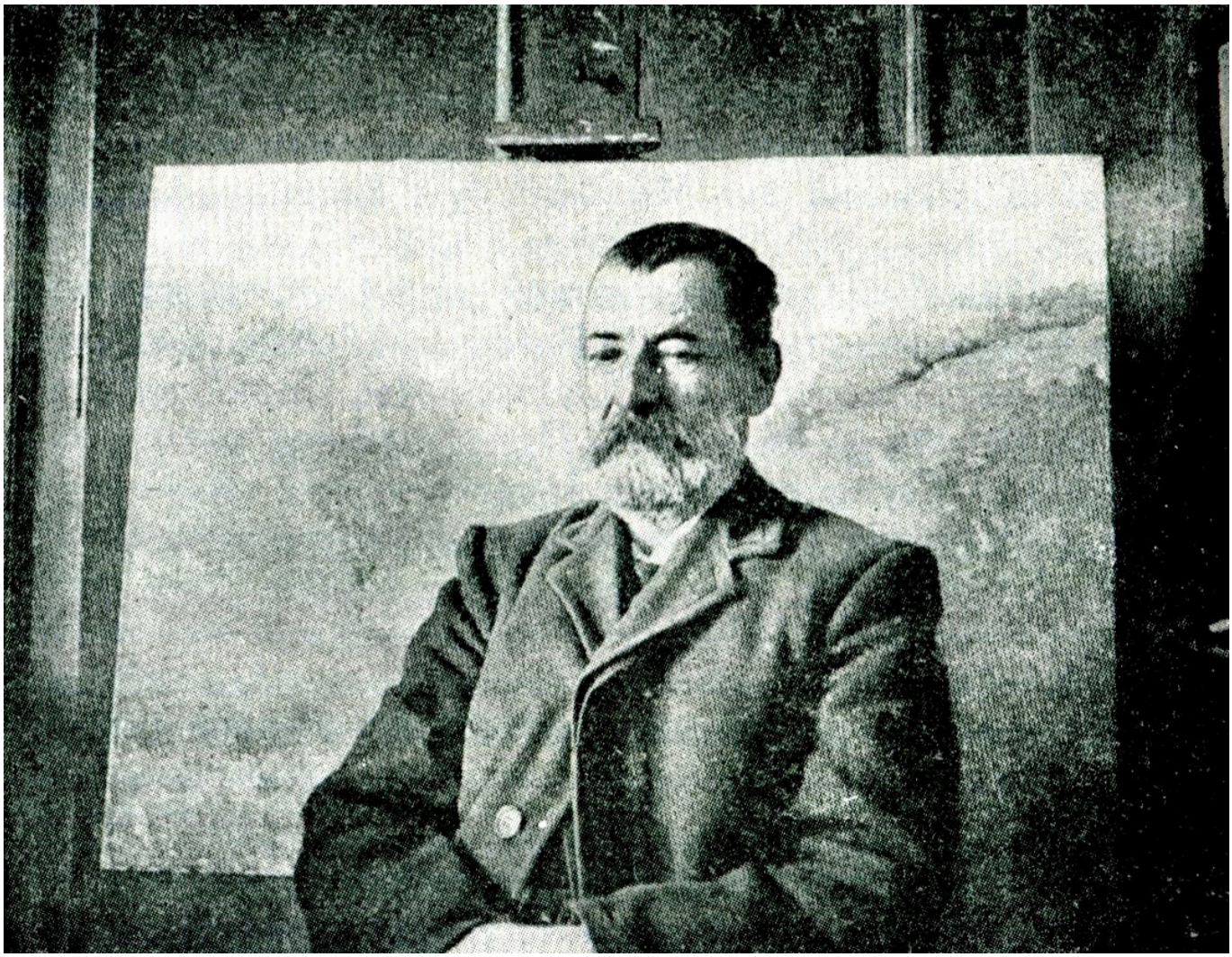

Σ’ ένα δρόμο της συνοικίας «Ράχη» στην Πορταριά έχει δοθεί το όνομα του Αλεξάνδρου Παπαδιαμάντη. Ήταν τόσο μεγάλη η προσωπικότητα του Παπαδιαμάντη στο χώρο της Ελληνικής Λογοτεχνίας, ώστε αρκούσε αυτό και μόνο να εξηγήσει την ονοματοδοσία αυτή. Η αφορμή όμως στο να δοθεί το όνομα του Παπαδιαμάντη σ’ αυτό το δρόμο ήτανε η παρακάτω:

Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης είχε έναν αδελφό, το Γιώργη, που είχε παντρευτεί στην Πορταριά και σ’ αυτή εγκαταστάθηκε. Διετέλεσε επί πολλά χρόνια γραμματέας της Κοινότητας Πορταριάς, τότε Δήμου Ορμινίου. Το σπίτι που καθότανε ήταν στην μικρή πλατεία, όπου η θολωτή βρύση και ο μεγάλος πλάτανος της «Ράχης», απέναντι από το αρχοντικό του Τσοποτού, τώρα ξενοδοχείο «Δεσποτικό».

Έτσι ο εκφραστής του ταπεινού, του αυθεντικού και αδιάφθορου ελληνικού κόσμου, ο κοσμοκαλόγερος Αλ. Παπαδιαμάντης, είχε επισκεφθεί πολλές φορές την Πορταριά, για να δει τον αδελφό και τα ανήψια του.

Με την ευκαιρία αυτή αξίζει να σας διηγηθώ ένα ανέκδοτο για τον Αλ. Παπαδιαμάντη, που ο παππούς μου ο παπα Αντώνης, παπάς στον Ιερό Ναό των Αγίων Αναργύρων Πορταριάς, από το 1890 έως το 1942, μας είχε διηγηθεί.

Ποια χρονιά ακριβώς συνέβη, δεν το ξέρω. Το παραθέτω όπως μας το διηγήθηκε ο παππούς μου.

Ήτανε Μεγάλη Σαρακοστή, ημέρα Τετάρτη, που διαβάζεται στην Εκκλησία, στον Εσπερινό, ο Μεγάλος Κανόνας του Αγίου Ανδρέου Κρήτης. Βγήκε στην Ωραία Πύλη ο παππούς μου με το βιβλίο στο χέρι, που περιείχε το Μεγάλο Κανόνα, και με το φως της λαμπάδας άρχισε να διαβάζει τα τροπάρια. Ψάλτη δεν είχε και τα τροπάρια έπρεπε να τα διαβάσει μόνος του. Και ήτανε πάρα πολλά.

Διάβασε το πρώτο και πήρε μια βαθειά ανάσα, έτοιμος ν’ αρχίσει το δεύτερο, όταν κάποιος, που στεκότανε όρθιος από το δεξιό μέρος, μπροστά στην κολόνα της εκκλησίας, άρχισε να ψάλλει το δεύτερο τροπάριο. Ο παππούς μου ξαφνιάστηκε λίγο και προχώρησε στο τρίτο.

Ο άγνωστος απήγγειλε από στήθους το τέταρτο. Ο παππούς μου, με αγωνία που αυξανόταν, διάβασε την πέμπτη στροφή και ο άγνωστος απήγγειλε από στήθους την έκτη, και ούτω καθεξής, μέχρι το τέλος του μακρού Μεγάλου Κανόνα.

Ο παππούς μου διαβάζοντας από το βιβλίο και ο άγνωστος απ’ έξω, χωρίς βιβλίο. Κρύος ιδρώτας περιέλουσε τον παππού μου. Αυτός μετά δυσκολίας, κάτω από το ισχνό φως της λαμπάδας, κατόρθωνε να αναγνώσει τα τροπάρια, ενώ ο άγνωστος δεν εκόμπιαζε καθόλου και τα απήγγελλε μεστά περιεχομένου. Ο φόβος του έβαλε την ιδέα ότι ο ξένος ήταν άγγελος Κυρίου, σταλμένος από το Θεό να ελέγξει αν επιτελεί σωστά το έργο του. Και πρόσθετε ο παππούς μου: «Ήμουν και νέος παπάς…».

Τελείωσε ο Μεγάλος Κανόνας, μπήκε ο παππούς μου μέσα στο Ιερό να βγάλει το πετραχήλι και έως ότου βγει έξω ο άγνωστος είχε εξαφανιστεί. Πράγμα που εμπέδωσε, στη αρχή, την υποψία του αγνού ιερέα για την εξ ουρανών προέλευση του αγνώστου. Το μόνο που, μέσα στην ταραχή του, μπόρεσε να κρατήσει ήτανε το φτωχικό ντύσιμο του απόκοσμου ξένου.

Ρώτησε και έμαθε στη συνέχεια ότι αυτός ο άγνωστος, που τόσο συντάραξε τον παππού μου με τις γνώσεις και το παρουσιαστικό του, ήταν ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, ο αδελφός του Γιώργη, του γραμματέα της Κοινότητας. Πήγε την άλλη μέρα στο σπίτι του αδελφού του για να τον γνωρίσει και είχε να το λέει για την απλότητα του, την ταπεινοφροσύνη του και τη σοφία του.

Να λοιπόν που το χωριό συνδέεται με δεσμούς αίματος με τον μεγάλο Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη και πολύ σωστά δόθηκε το όνομα σε ένα δρόμο της συνοικίας που έμενε ο αδελφός του Γιώργης.

Γιώργος Δ. Τσιμπανούλης, Δικηγόρος,
Φύλλο υπ’ αρ. 4 της έκδοσης ΠΟΡΤΑΡΙΑ, Ιανουάριος 1999
Πηγή: inpantanassis.blogspot.com